

oprávněně, pokoutně bylo obchodováno. Úředně stanovené ceny uplatňují se pouze v obchodě legálním; vedle tohoto bylo však — zejména též cukrem — obchodováno pokoutně, a pokoutní obchod nedbal cen úředně stanovených, nýbrž domáhal se a docílil vyšších nadměrných cen, ku kterým se odběratelé pokoutních překupníků, spotřebitelé, uvolili tím spíše, kdyžť úřední přiděly cukru pro mnohé spotřebitele nepostačovaly. Udánlivý nadbytek vajec byl snad místní a přechodný. Výroba vajec jest v různých krajích — co do množství — různá, takže výrobou výnosnějších krajů kryje se i potřeba ostatních, zejména průmyslových krajů a velkých měst. Vejce jsou potraviny, tedy zboží, při kterém poměrným nadbytkem jednoho druhu nahraňuje se nedostatek jiných druhů, a jsou potraviny, při nichž rozsah výroby a ceny v různých ročních obdobích bývají značně rozličny, takže v dobách větší nabídky a levnějších cen i přímí spotřebitelé nakupují vejce do zásoby pro doby menší výroby a vyšších cen. Ostatně i za poměrného nadbytku zboží mají změny rozsahu poptávky v zápětí změny cen, ježto výrobci a obchodníci používají každého zlepšení své police, nastavšího sesílením poptávky, ku zvýšení svých požadavků, takže nákupy překupníků, rozmnožujících počet koupěchtivých a sesilujících tím poptávku, účinkují i za poměrného nadbytku zboží na ceny ve směru vzestupném, nehledě k tomu, že odběratelům překupníků zdražuje se zboží zbytečně o zisk překupnický. Jest sice přisvědčiti stížnosti potud, že účelem zákona o válečné lichvě není též ochrana cizozemských spotřebitelů. Avšak činností obžalovaných byly dotčeny a poškozeny také zájmy spotřebitelstva tuzemského. Neboť cukru jest, poněvadž dle § 11 vládního nařízení ze dne 23. října 1920, č. 581 sb. z. a n. (po případě ze dne 23. září 1919, čís. 519 sb. z. a n.) k ukojení potřeby (scilicet tuzemské) uvolňuje cukerní komise jen potřebné množství — tuzemskému spotřebitelstvu dosažitelná jen obmezená zásoba; také vejce jsou — přes případný místní a přechodný nadbytek — tuzemskému spotřebitelstvu po ruce jen v obmezeném množství. Zmenšení tuzemských zásob, jaké nastává zejména i pletichářským nákupem a podloudným vývozem zboží do ciziny, povzbuzuje tuzemskou poptávku, obávající se, že nedojde ukojení, k nabízení zvýšených cen, takže rejdy toho druhu, jakých se dle zjištění nalézacího soudu dopustily obžalované, účinkují i na ceny cukru a vajec v tuzemsku ve směru vzestupném, zejména nabývají-li většího rozsahu pro svou výnosnost. Ostatně jest na snadě, že pokoutní obchodníci, docilující v cizozemsku nepoměrně větších cen, požadují také na tuzemských spotřebitelích, kteří z těchto nekalých pramenů odbírají, tytéž nadměrné ceny, ku kterým se cizozemští obyvatelé ve své citelné nouzi, zejména o cukr, rádi uvolují. Dle toho, co dovedeno, nelze shledati právní omyl v tom, že nalézací soud má činnost stěžovatelky Anděly Sch. za způsobitou, stupňovati ceny předmětů potřeby; zjištěná její činnost obcházelá platné předpisy o veřejném hospodaření cukrem a o vývozu předmětů potřeby, vybočovala tudíž z kolejí řádného obchodu, směřujíc dle zjištění nalézacího soudu k tomu, aby normální přechod zboží od výrobce k spotřebiteli byl zmařen.

Čís. 610.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).
Automobilové pneumatiky jsou vždy předmětem potřeby.

Pro otázku výše přípustného zisku prodávatele jest lhostejno, že kupitel je bohatcem.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1921, Kr I 142/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 1. prosince 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 20, čís. 2 b) cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce věcné namítá stížnost, že zde není náležitosti skutkové podstaty přečinu předražování. Pneumatiky pro automobily v tomto případě nelze prý pokládati za předměty potřeby, ježto byly určeny pro přepychový automobil bohatého továrníka, používaný k osobnímu jeho pohodlí, nikoliv k potřebě při výkonu povolání. Nelze prý také mluvit o požadování ceny patrně přemrštěné, prodal-li obžalovaný pneumatiky o 2.000 K dražší, než zač mu je H. přenechal (13.000 K — 11.000 K). Nutno prý přihlížeti k nákladům montování, odměně šoferovi, dále k tomu, že obvyklý hrubý zisk činí v živnosti obžalovaného 33¹/₃ proc., že při zboží neběžném a, jde-li o kupce milionáře, jest odůvodněn zisk vyšší. Nutno prý přihlížeti i k tomu, že obžalovaný za sprostředkování výměny pneumatik mezi M-em a H-em ničeho nedostal. Běžná cena pneumatik byla vyšší než 15.000 K, takže ani požadování tohoto peníze nebylo trestné. Stížnost není odůvodněna. Především nelze pokládati pneumatiky za předmět přepychový. Svědek R. uvedl sice, že koupil pneumatiky pro své osobní auto, rozsudek však nezjišťuje, šlo-li o auto luxusní, používané výhradně k pohodlí majitelovu. I kdyby tomu tak bylo, nebylo by lze p n e u m a t i k á m upřítí vlastnosti předmětu potřeby, poněvadž nikdo nemůže brániti, by jich majitel kdykoli nepoužil u auta, sloužícího k dopravě osob nebo nákladů. To, co činí automobil předmětem luxusním (přepychová výprava), chybí zcela u pneumatik, jichž lze použiti stejně u osobního auta přepychového jako u auta, sloužícího potřebám dopravy osob i nákladů. Správně uvedl dále soud nalézací, že nelze přihlížeti k běžným cenám, ježto jsou zpravidla výsledkem úspěšných snah předražovacích. Nutno vycházeti z nabývacích nákladů, zde z prodejní ceny 11.000 K určené prodávajícím H-em a odpovídající jeho nákladům na opatření pneumatik. S hlediska tohoto nabývacího nákladu jest požadovaná cena 15.000 K za všech okolností přemrštěná, i když se přihlíží k nákladům montování, v rozsudku nezjištěným, které však dle vlastního seznání obžalovaného nikterak nevylučovaly čistého zisku obžalovaného při prodeji pneumatik za 13.000 K, tím spíše nutno trvati na tom, že obžalovaný požadoval zřejmě přemrštěnou cenu, žádaje původně 15.000 K a že tak zamýšlel dosáhnouti neodůvodněného zisku přes 2000 K. Odměnu 500 K šoferovi kupitele právem první soud vyloučil z kalkulace obžalovaného, poněvadž není přípustno odměňovati na útraty kupitele třetí osobu za to, že svého zaměstnavatele na pneumatiky upozornila. Jaký byl jindy obvyklý hrubý zisk u prodávaců potřeb automobilových jest lhostejno. První soud

správně dovodil, že obžalovanému jako pouhému sprostředkovateli přísluší pouze nárok na zisk 5 proc. Poněvadž šlo o pneumatiky, jichž se dosavadní majitel chtěl zbaviti, nemoha jich sám upotřebiti, a poněvadž cena jich byla zvýšena provedenou výměnou mezi M-em a H-em, což bylo obžalovanému známo, jest zde o důvod více, by odměna obžalovaného byla vyměřena spíše nižším procentem než vyšším, jak se snaží dovoditi stížnost. Za žádných okolností nelze v požadované ceně přesunovati na kupce pneumatik odměnu za sprostředkování výměny mezi M-em a H-em. Poněvadž zákon chrání stejně konsumenta bohatého i chudého, jest pro otázku výše přípustného zisku úplně lhostejná okolnost, že kupujícím byl bohatý továrník, milionář.

Čís. 611.

Zločin podvodu dle § 199 lit. c) tr. zák.

Neposkytnutím předstíraného přívazku není kupitel ve svých právech poškozen.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1921, Kr I 272/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 9. února 1921, jímž stěžovatelé byli uznáni vinnými zločinem podvodu dle §§ 197 a 199 lit. c) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost obou obžalovaných do rozsudku, odsuzujícího je pro zločin podvodu dle §§ 197, 199 c) tr. zák., dovozuje z důvodu § 281 čís. 9 a) tr. ř., že výrokem tím porušen byl zákon a že ho nesprávně bylo použito. Nesprávným jest sice náhled stížnosti, že kupitelé v konsumním spolku nemohou býti nesprávností váhy poškozeni, jelikož spolek prodává zboží pouze svým členům, jímž i jakýkoli zisk, tedy i zisk ze špatné váhy přichází k dobru, jelikož stížnost sama netvrdí a přirozeně též tvrditi nemůže, že by při rozdělení zisku jednotlivému členu připadl právě takový peníz případně podíl na zisku, o jaký byl nesprávným vážením na dotýčných vahách poškozen. Také nemůže omlouvati obžalovaného tvrzení, že, nebyv v době činu zodpovědnou osobou v prodejně, musil používatí zařízení, jež bez jeho přičinění a jeho zodpovědnosti dodáno bylo do prodejny. Neboť, jakmile zvěděl o nesprávnosti váhy, nesměl ji používatí, aniž by se vydal trestní zodpovědnosti pro podvod ve veřejné živnosti na škodu kupitelů. Nicméně přisvědčiti jest tvrzení stížnosti o právní nesprávnosti rozsudku, poněvadž i skutková podstata podvodu dle § 199 c) tr. zák. vyžaduje zlý úmysl, dle § 197 tr. zák. ku podvodu vůbec vyžadovaný, jenž v rozsudku není náležitě zjištěn. Tím úmyslem ovšem nelze rozumněti zvláštní úmysl, někoho lstivým jednáním uvést v omyl, nýbrž zlý úmysl, někoho poškoditi. Neboť zlý úmysl, uvést v omyl, dán jest zjištěním, že stěžovatelé v době užívání nesprávné váhy, jelikož při veřejném dozoru státu nad váhou může a musí každý kupitel právě se správností váhy, ve